

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве (Здравен туризъм),
Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас

обявен в ДВ бр. 1/02.01.2024г.

с кандидат: **доц. д-р Златина Караджова Караджова**

Член на научното жури: **проф. д-р Стоянка Петкова Петкова-Георгиева**,
назначено със Заповед № РД – 82/01.03.2024г. на
Ректора на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ - Бургас,
Катедра „Организация и управление на здравеопазването“

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас (ДВ, бр. 1 от 02.01.2024 г.) и на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра „Организация и управление на здравеопазването“, Факултет обществено здраве и здравни грижи. Представените от кандидат доц. д-р Златина Караджова документи, съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас за прилагането му, са одобрени от Комисията за допускане до конкурса.

I. Обща характеристика на кандидата

Златина Караджова е родена в гр. Бургас, където завършва Френска езикова гимназия „Георги Сава Раковски“ през 1992 г. През 1995 г. завършва специалност „Организация и управление на хотела и ресторанта“ в Института по международен туризъм „Алеко Константинов“, с квалификацията – управител на хотел/ресторант.

Дипломира се като икономист с магистърска степен по „Международен туризъм“ в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас, през 1999 г.

През 2005 г. получава ОНС „доктор“ по специалност „Социално управление“ за защита на дисертация на тема „Качеството на българския морски туристически продукт и неговото управление (на примера на Южното Черноморие)“.

Успоредно с научните си интереси гради и туристическа кариера, като последователно заема позициите администратор, зам.-управител, управител, комплексен управител в хотелски комплекси в КК „Слънчев бряг“. Към настоящия момент е лицензиран екскурзовод, вписан в Националния туристически регистър под номер Е 00212. Ползва френски, английски и руски език.

Академичната кариера на Златина Караджова започва като асистент в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас през 2008 г. От 2010 г. е гл. асистент в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, хабилитира се през 2012.

Към настоящия момент кандидатът е ръководител – катедра «Организация и управление на здравеопазването», тютор на специалности «Туризъм» и «Здравен туризъм», член на Комисията по качество, член на УМС, член на ФС на ФОЗЗГ, член на Общото събрание на Университет «Проф. Д-р Асен Златаров», Бургас.

Златина Караджова е в контролния съвет на Югоизточен съюз на екскурзоводите «Ваня Райкова», в управителния съвет на Българска асоциация за климатолечение и здравен туризъм и член на Българско научно дружество по обществено здраве.

Кандидатът притежава и отлични организационни умения и умения за работа в екип, които прилага като участник в седем национални и четири международни проекта, както и в туристическата си практика като комплексен управител и лицензиран екскурзовод.

II. Учебно-преподавателска дейност

Учебната натовареност на доц. д-р Златина Караджова е достатъчна за заемане на академична длъжност „професор“ за нуждите на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, доказателство за което е участието ѝ като титуляр на:

- седем дисциплини за специалност „Здравен мениджмънт“, ОКС „Бакалавър“;
- шест дисциплини в ОКС „Магистър“ - специалност „Здравен мениджмънт“;
- една дисциплина „Здравен туризъм“ за ОКС „Магистър“, специалност „Балнео, спа и уелнес мениджмънт“;
- шест дисциплини за ОКС „Магистър“, специалност „Здравен туризъм“;
- две дисциплини за специалност „Туризъм“, ОКС „Бакалавър“;
- четири дисциплини за специалност „Управление на туризма“, ОКС „Магистър“.

При норматив 360 ч. (до уч. 2020-2021 г.) и 400 ч. (от уч. 2021-2022 г) в Университет „Проф. д-р Ас. Златаров“ Бургас натоварването ѝ е средно със сто (100) часа наднормени в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“.

Успоредно с тюторските си задължения, активно се включва като научен ръководител и консултант в студентските научни сесии и конференции, организирани във Факултета по обществени науки и Факултет по обществено здраве и здравни грижи.

Златина Караджова е научен ръководител и рецензент на магистри – дипломанти от специалности „Здравен мениджмънт“, „Икономика и организация на туристическия бизнес“, „Управление на туризма“, „Мениджмънт на туристическа дестинация“. Трима от дипломираните магистри в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ са ѝ нейни докторанти, успешно защитили дисертационните си трудове и вече изявяващи се в научното поприще.

III. Научно-изследователска дейност

Доц. д-р Златина Караджова представя за рецензиране **63 научни труда**, които не повтарят тези, представени за АД „Доцент“ и са извън списъка с публикациите от дисертацията за образователната и научна степен „Доктор“. В съответствие с областта на висше образование, професионалното направление и научната специалност по обявения конкурс са представени:

1. Една самостоятелна монография (хабилитационен труд) по показател В.3.1;
2. Две публикувани монографии, които не са представени като основен хабилитационен труд по показател Г 5.1., Г 5.2.
3. Една публикувана книга, на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“ по показател Г6.
4. Три колективни монографии, по група от показател Г.9.1., Г.9.2., Г 9.3.;
5. Един учебник по показател Е 20.;
6. Една публикация по показател Г7. (публикувана в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus)
7. Петдесет и четири (54) публикации от показател Г.8. в пълен текст, от които: 36 самостоятелни и 18 в съавторство, 17 на английски и 5 на руски език. (публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране и индексирани или публикувани в редактирани колективни томове).

Самостоятелното участие и това в съавторство на кандидата е определено доказателство за силното авторско присъствие и компетентност в областта на Здравния туризъм и

неговото място и роля в контекста на общественото здраве.

Представените трудове са обобщени резултати от многото проведени емпирични изследвания, на база, на които са формулирани множество препоръки в следните направления:

- I. Здравният туризъм като алтернатива на сезонния ваканционен за развитие предлагането на целогодишен български туристически продукт. Влияние на пандемията Ковид 19 в контекста на общественото здравеопазване. (научни трудове и публикации по В 3.1, Г 5.1, Г 8.2, Г 8.5, Г 8.6, Г8.7, Г8.10, Г 8.11, Г8.12, Г 8.13, Г 8.14, Г 8.15, Г 8.16, Г 8.17, Г 8.18, Г 8.19, Г8.26, Г 8.38, Г 8.43, Г 8.45, Г 8.48, Г 8.49, Г 8.51, Г8.54, Г 9.1, Г 9.2.)
- II. Сигурност и безопасност на туристическия продукт, влияние на тероризма върху туризма - в контекста на общественото здравеопазване. (научни трудове и публикации по показател Г 5.2, Г 7.1, Г 7.2, Г 8.1, Г 8, Г8.8, Г 8.22, Г 8.23, Г 8.41, Г 8.46, Г8., Г 8.47).
- III. Качество и стандарти в туризма и здравния туризъм. Връзка и зависимост между качеството на образованието и кариерното развитие.(Г 6, Г 8.3, Г8.28, Г 8.29, Г 9.3; Г 8.21; Г 8.24; Г8.25; Г8.33; Г8.34, Г8.52.)
- IV. Възможности на българските туроператори за посредничество в областта на здравния туризъм. (научни трудове и публикации по показател Г 8.9, Г 8.20, Г8.35, Г 8.36, Г 8.44, Е 20.1)
- V. Възможности за диверсифицирано предлагане и иновиране на българския туристически продукт, в контекста на устойчивото развитие и емоционално и психично здраве. Комуникационни канали за разпознаваемост.(публикации по показател Г 8.4; Г 8.27, Г 8.30, Г 8.31, Г 8.32, Г 8.39, Г 8.40, Г 8.42; Г8.50.)

Представена е и справка за забелязани 66 цитата, 21, от които са в монографии, както и служебни бележки за участие в национални, международни и проекти по НИХТД, на два, от които е и ръководител, а именно :

- Проект НИХ 428/2019 г. на тема: “Анализ на възможностите за развитие на здравен туризъм в област Бургас”;
- Проект НИХ 443/2020 г. на тема: “Анализ на възможностите за интегриране на морски с медицински туризъм по българското южно Черноморие“;

Видно от приложените сертификати тя прилага на практика концепцията “Life long learning”, участвайки в различни обучения за повишаване на квалификацията си.

Считам, че представените публикации притежават високо научно равнище, а проблемите, които се изследват в тях, са актуални и значими. Те изцяло съответстват на научната специалност на обявения конкурс, а именно „Здравен туризъм“.

Доказателствата за изпълнение на минималните национални изисквания и тези на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ показват, че доц. д-р Златина Караджова надвишава четири пъти изискуемата за заемане на АД „професор“ публикационна дейност, както и цитиранията на научните ѝ трудове са в пъти повече, което е доказателство за нейната разпознаваемост в научните среди.

Таблица 1. Общ брой точки по групи показатели за различните научни степени и академични длъжности

Група от показатели Съдържание	Доктор	Главен асистент	Изпълнение на изискванията за професор	Минимални изисквания на университета за професор
А Показател 1	50	50	50	50
Б Показател 2			0	0
В Показател 3			100	100

В Показател 4			0	0
Г Сума от показателите от 5 до 9	30		1750	250
Д Сума от показателите от 10 до 12			485	150
Е Сума от показателите от 13 до края За професор минималния брой точки по показател Е 14=60			285 Е 14=60	120
		Общо за професор:	2670	670

IV. Основни научни и научно-приложни приноси

Приносите, съдържащи се в представените за участие в конкурса трудове могат да бъдат обобщени по следния начин:

1. Открояна е водещата роля на здравния туризъм като перспективно направление за увеличаване конкурентоспособността на дестинация България на световния/ вътрешен и международен пазар/. Обосновава се неговата важност като алтернатива на масовия морски и планински туризъм с оглед преодоляване тежестта на кадри и създаване на целогодишна трудова заетост.

2. Оформена е целева класификация на видовете здравен туризъм, представен е профилът на потребителя на здравно-туристическа услуга. Описани са ресурсите на област Бургас за развитие на този вид туризъм, както и предпоставките за избор на Българското Южно Черноморие като туристическа дестинация с медицинска цел, мотивационните фактори за избор на здравноориентиран туризъм в България, и перспективите за усъвършенстване на дейностите, практиките и активностите в сектора.

3. Представени са изследвания, които разкриват социално-икономическото влияние на пандемията Ковид 19, отражението върху мотивите на хората за пътуване и възможностите за устойчиво развитие на съвременното общество чрез превенция, профилактика и здравно-възстановителни процедури.

4. Направено е научно – практическо изследване, чрез което се анализира възможността за позициониране на България като дестинация за здравен туризъм с активното участие на туроператорите като посредници между първичното туристическо търсене и предлагане и най-вече като доставчици на здравно – туристически услуги (лечебни заведения, СПА хотели и рекреационни центрове).

5. Изследвано е влиянието на терористичните и кибер атаки върху туристическото поведение и е представено проведено анкетно проучване сред българските хотелиери с цел установяване степента на готовност за реакция на хотелските комплекси по Южно Черноморие при евентуални терористични действия и кибер атаки. Формулирани са препоръки за конкретни действия, които приложени на практика, гарантират физическата, морална и емоционална сигурност и безопасност на българските и международни туристи в контекста на общественото здравеопазване.

6. Доказва се водещата роля на качеството като основно конкурентно предимство. Изведени са критериите за качество на услугите в здравния туризъм. Формулирани са принципите за разработване на система по качество в здравния туризъм, представени са основните стандарти по качество, разработена е технология за сертифициране, доказана е ползата от внедряване на стандарти.

7. Представени са възможностите за диверсифициране и иновиране на българския туристически продукт и неговото устойчиво развитие чрез обогатяване с продукта на алтернативни видове туризъм – културен, спортен, приключенски, яхтен, круизен, които

предложени като комплексен туристически продукт на националния и международен туристически пазар ще допринесат за подобряване имиджа на България като известна и конкурентоспособна дестинация на световния пазар на здравно-възстановителни услуги.

8. Експонирана е връзката и зависимостта между възможностите за отдих и възстановяване на физическите и психически сили на човека и неговото здраве. Представено е научно-практическо изследване на автора, целящо да разкрие най-предпочитаните начини за рекреация, пригодността на България да се позиционира като рекреативна четири сезонна дестинация и ролята на туроператорите за нейното популяризиране като такава. Дадени са насоки относно позиционирането на страната ни като целогодишна дестинация, предлагаща прекрасни възможности за активна и пасивна рекреация.

9. Разгледани са съвременните тенденции в развитието на нашето общество, предизвикателствата пред управлението на човешките ресурси в качеството им на основен капитал на обществото и отражението на днешното забързано ежедневие върху човешкото здраве. Откроява се връзката и зависимостта между качеството на образованието, кариерното развитие и качеството на живот.

10. Създадена е и с нейното активно участие нова магистърска програма „Здравен туризъм“ в ПН 7.4 «Обществено здраве» от катедра «Организация и управление на здравеопазването», Университет «Проф. д-р Асен Златаров» - Бургас, която е инспирирана и по изисквания на бизнеса, а именно: медицински и рехабилитационни центрове и лечебни заведения, планиращи да сключат договори със здравните каси и на други държави, СПА и уелнес хотелски комплекси, все повече акцентирани на здравните услуги, специализирани болници за лечение и рехабилитация, центрове за комплексни медико-социални грижи, хосписи за рехабилитация и палативни грижи и всички заинтересовани страни от здравната инфраструктура.

V. Бележки и препоръки

Смятам, че обхватът на научните трудове потвърждава приноса и ролята на доц. д-р Златина Караджова за трансформиране на изследователските резултати по темата на конкурса в систематизирани знания за здравния туризъм в контекста на общественото здраве. Златина Караджова има потенциал да интензифицира публикационната си активност в световно-известни бази данни с научна информация. Посочените бележки не умаляват достиженията, приносите и обосноваването кандидатстване на автора за академичната длъжност по настоящия конкурс.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, давам своята **положителна** оценка и с убеденост **препоръчвам** на Научното жури да предложи на ФС на Факултет обществено здраве и здравни грижи при **Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас** да избере доц. д-р Златина Караджова да заеме академичната длъжност „професор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, научна специалност „Здравен туризъм“.

Дата:

Бургас,

30/04/2024

ЧЛЕН НА ЖУРИТО (РЕЦЕНЗЕНТ):

/проф. д-р Стоянка Петкова Петкова-Георгиева/